

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ
Broj: 01-
Datum:

Na osnovu člana 64 stava 10 Statuta Univerziteta CrneGore , a u vezi sa članom 24 Pravila studiranja na master studijama, Vijeće Filološkog fakulteta na CXXXII sjednici održanoj od 12. 10. 2021. godine, donijelo je

ODLUKU

I

Prihvata se magistarski rad na temu "Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magardcu* i *Rat je bio bolji*" kandidatkinje Tamare Simović (broj indeksa 3/19), Studijski program za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti.

II

Imenuje se Komisija za odbranu magistarskog rada u sljedećem sastavu:

Prof. dr Tatjana Jovović, predsjednica
Prof. dr Tatjana Đurišić Bečanović, mentorka
Prof. dr Rajka Glušica, članica

DEKANIČA

Prof. dr Tatjana Jovović

FILOLOŠKI FAKULTET

NIKŠIĆ

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET			
Primijeno: 28. 10. 2021.			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost:
01	2721		

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Na osnovu člana 25, stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama i Odluke Vijeća Filološkog fakulteta br. 01–1527 od 10.06.2021. godine izabrani smo u Komisiju za ocjenu magistarskog rada „Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*“ kandidatkinje Tamare Simović (br. indeksa 3/19), sa Studijskog programa za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti. Shodno Odluci o usvajanju Zahtjeva za ocjenu magistarskog rada, Komisija u sastavu: prof. dr Tatjana Đurišić-Bečanović, mentorka, prof. dr Tatjana Jovović, predsjednica, i prof. dr Rajka Glušica, članica, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Magistarski rad pod naslovom „Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*“ kandidatkinje Tamare Simović sastoji se od 84 stranice kucanog teksta, a sadrži sljedeća poglavlja i potpoglavlja: 1. Apstrakt na engleskom; 2. Uvod; 3. Simboli kao semiotičke jedinice; 4. Razgrađivanje simbola u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*; 5. Razgradnja simbola i semantičko rasijavanje prostornih jedinica (5.1. *Heroj na magarcu*, 5.2. *Rat je bio bolji*); 6. Ugrožavanje kanonskog statusa simbola u kulturi; 7. Sižejne funkcije životinjskih simbola u romanima *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*; 8. Sižejne funkcije religijskih simbola u Bulatovićevim romanima *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*; 9. Uticaj simbolizacije na modelovanje likova (9.1. Gruban Malić, 9.2. Antonio Peduto, 9.3. Georges Bonnefous i Sergej Ivanović, 9.4. Mustafa Agić); 10. Modelovanje ženskih likova pod uticajem simbolizacije (10.1. Marika, 10.2. Romana, 10.3. Agatha Christlie); 11.

Zaključak. Na kraju rada priložen je popis literature koju je kandidatkinja koristila u toku istraživačkog procesa.

U *Uvodu* magistarskog rada kandidatkinja je obrazložila postulate poetike poslijeratnog modernizma i djela Miodraga Bulatovića smjestila u istorijski, društveni i kulturni kontekst, vodeći računa o osobenostima njegovog stvaralačkog postupka. Zatim je napravila kratak osvrt na dosadašnja istraživanja i ukazala na činjenicu da Bulatovićevom stvaralaštvu nije posvećena pažnja koju zasluđuje, s obzirom na nesumnjivi estetski kvalitet njegove naracije. U ovom uvodnom dijelu magistarskog rada kandidatkinja najavljuje da će se u istraživanju osloniti na Jausovu teoriju recepcije i utvrditi u kojoj mjeri Bulatovićevi romani nadilaze *horizont očekivanja* ondašnje čitalačke publike i književne kritike (*Heroj na magarcu* 1967, *Rat je bio bolji* 1969).

U poglavlju naslovljenom *Simboli kao semiotičke jedinice*, napravljen je kratak dijahronijski presjek razvoja simbola i njihovog značenja od Grka pa do danas, a takođe je ukazano i na polifona značenja koja jedan simbol u različitim kulturnim kontekstima može da proizvede. Oslanjajući se na teorijske postavke iznijete u djelu *Semiosfera* ruskog semiotičara Jurija Lotmana, kandidatkinja je proučila način na koji simbol može uticati na narativnu strukturu književnih djela, te je sam proces simboličkog kodiranja kojem podliježu simbolički znakovi povezala sa smjehovnom kulturom. Polazeći od naučnih radova Tatjane Đurišić Bečanović o Miodragu Bulatoviću, kandidatkinja analizira uticaj subverzivnih stvaralačkih mehanizama: metanoje, groteske i karnevalizacije na simboličko kodiranje, pri čemu se preuzimaju književnoteorijski stavovi Mihaila Bahtina o procesu karnevalizacije. Osnovna metoda koju je kandidatkinja koristila u tumačenju složene znakovnosti u ovom poglavlju svakako je semiotika, jer je proučavanje funkcija simboličkih znakova u naraciji bez nje nezamislivo, dok je poređenje simboličkih značenja aktiviranih u različitim kulturama omogućila komparativna metoda.

Poglavlje pod naslovom *Razgradnja simbola i semantičko rasijavanje prostornih jedinica* (fragmentiran na dva potpoglavlja: *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*), fokusira se na konkretna Bulatovićeva djela, pa u njemu kandidatkinja analizira hronotop, čija je organizacija uslovljena procesom simbolizacije. Autorka ukazuje na činjenicu da se u različitim kontekstima aktiviraju različita značenja istih simbola, što umnogome utiče na formiranje hronotopske ravni, koja se

vrlo često dovodi u vezu sa demonizacijom i animalizacijom, pri čemu se naglašavaju metatekstualne veze romana.

U poglavlju *Ugrožavanje kanonskog statusa simbola u kulturi* daje se pregled tumačenja kulturnih poredaka u djelima velikih crnogorskih autora Marka Miljanova Popovića i Petra II Petrovića Njegoša. Njihovi književni tekstovi, u kojima se modeluju kanonske forme crnogorske kulture, služe kao nepresušan izvor kulturalne informacije, ali i kao tekstualna podloga na kojoj se još više ističe subverzivnost Bulatovićeve naracije. Dok se u tradicionalnoj crnogorskoj kulturi veliča čojstvo i junaštvo, Miodrag Bulatović ga razgrađuje karnevalskim formama i pornografskim kodiranjem, što u potpunosti odstupa od očekivanja čitalaca. Posebnu pažnju u ovom poglavlju kandidatkinja je posvetila frazeološkoj tački gledišta, oslanjajući se na teorijske postavke Borisa Uspenskog, te je ukazala na poigravanje frazeologijom likova i prevrednovanje svih kulturnih vrijednosti.

Poglavljia naslovljena *Sižejne funkcije životinjskih simbola u romanima Heroj na magarcu i Rat je bio bolji* i *Sižejne funkcije religijskih simbola u Bulatovićevim romanima Heroj na magarcu i Rat je bio bolji* pružaju pregled simbola životinjskog i biljnog svijeta i ukazuju na religijske simbole koji u Bulatovićevim romanima razvijaju široku lepezu značenja. Kandidatkinja je ukazala na razvoj tih simbola u crnogorskoj književnosti, te je skrenula pažnju na to da Bulatović okreće svijet s lica na naličje i sve ono što je dobro predstavlja kao zlo, i obrnuto, sve ono što u velikom broju kultura ima pozitivnu konotaciju u njegovim djelima negativno je konotirano. Time je uzdrman stabilan aksiološki sistem crnogorske kulture u romanu *Heroj na magarcu* a zapadnoevropskih kultura u romanu *Rat je bio bolji*. Posebnu pažnju autorka posvećuje agresivnom dijalogu Bulatovićevih romana sa Biblijom, što je uticalo na poremećaje vrednosnog sistema i kulturnog konteksta koji nastaju kao posljedica razgrađivanja simboličkih znakova i agresivne citatne strategije *parodia sacra*. Ona zaključuje da desakralizovani religijski simboli tvore semiotički osnov pomenutih romana i da stupanje u citatnu polemiku sa biblijskim prototekstom razvija poseban, razgrađivački odnos autora prema književnoj tradiciji, koja više nije riznica vrijedna oponašanja, već samo povod za stvaranje novih značenja. U izradi ovog poglavlja kandidatkinja je koristila studije kulture i intertekstualnosti, posebno *Teoriju citatnosti* Dubravke Oraić Tolić, kao i komparativnu metodu.

Poglavlja *Uticaj simbolizacije na modelovanje likova* i *Modelovanje ženskih likova pod uticajem simbolizacije*, kandidatkinja je posvetila uticaju simbolizacije na modelovanje muških i ženskih likova, koji pružaju višak informativnosti čitalačkoj publici. Oslanjajući se na zaključak Tatjane Đurišić Bečanović da *pod uticajem postupka simbolizacije dolazi do ugrožavanja psihološkog mimetizma, kao osnovnog modelativnog postupka izgradnje likova u realistički orijentisanim poetikama*, autorka proučava uproštavanje psihološke tačke gledišta u pomenutim Bulatovićevim romanima. Aktuelnost teme zla, ljudske agresivnosti, nasilja, političkih i religijskih manipulacija postala je dio modelativnog mehanizma junaka u Bulatovićevim romanima, a simboličko kodiranje usmjerava njihove postupke i međuljudske odnose. Kandidatkinja je utvrdila da su ideološki kriterijumi u ovim književnim tekstovima potpuno drukčiji od onih očekivanih, navodeći kao primjer modelovanje Crnogorki. Istakla je njihovu vrijednost u crnogorskim kanonskim tekstovima, kao i stereotip po kome su one uvijek modelovane kao gorde, pravedne i visoko moralne. U poglavlju pod naslovom *Modelovanje ženskih likova* kandidatkinja ukazuje na Bulatovićevo kontroverzno poimanje kulta žene i prepoznaje subverzivne modelativne procedure koje autoru omogućavaju grotesknu perspektivu i razaranje djevičanskog kulta.

U *Zaključku* rada kandidatkinja je napravila kratak osvrt na razgrađene simbole i njihovu komunikaciju u narativnom kontekstu, navela ključne pojmove (metanoja, groteska, karnevalizacija, simbolizacija), koji su doveli do iščašene slike svijeta, i rezimirala najvažnije rezultate istraživanja. U izradi ovog poglavlja koristila je metodu sinteze i metodu generalizacije.

Zaključak:

Magistarski rad Tamare Simović (br. indeksa 3/19) zadovoljava sve uslove propisane Statutom Univerziteta Crne Gore, te Komisija predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da prihvati ovaj Izvještaj i kandidatkinji odobri javnu odbranu magistarskog rada pod naslovom „Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*” .

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET

Primijeno: 5.10.2021.

Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
01	2721		

U Nikšiću,

4.10.2021. godine

Komisija:

T. B. Bečanović
Prof. dr Tatjana Đurišić-Bečanović, mentorka

T. Jovović
Prof. dr Tatjana Jovović, predsjednica

Rajka Glušica
Prof. dr Rajka Glušica, članica

Filološki fakultet Nikšić

Studijski program za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti

4.10.2021. godine

Predmet: Predlog Komisije za odbranu magistarskog rada

Predlažemo sastav Komisije za odbranu magistarskog rada kandidatkinje Tamare Simović
„Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magarcu i Rat je bio bolji*“:

Prof. dr Tatjana Jovović, predsjednica

Prof. dr Tatjana Đurišić Bečanović, mentorka

Prof. dr Rajka Glušica

Rukovodilac Studijskog programa za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti:

Prof. dr Draško Došljak